

10.12.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO

jari.keinanen@stm.fi
reetta.honkanen@stm.fi

Tupakkalain muuttaminen

Päivittäistavarakauppa (PTY) ry:n Foodservice-tukkukaupparyhmä edustaa yleistukkukauppoja: Kespro Oy, Heinon Tukku Oy, Meira Nova Oy, Wihuri Oy Aarnio sekä Suomen Palvelutukkurit Oy. Tukkukaupat hoitavat valtakunnallisesti hotellien, ravintoloiden sekä työpaikka- ja koulu- ja sairaalaruokailun tavaratoimituksia.

Koko foodservice-toimialan liikevaihdoksi Suomessa on arvioitu noin 4 mrd. €, joka sisältää yleistukkukauppojen lisäksi elintarvikkeita, alkoholijuomia, tupakkaa ja tupakkatuotteita, pesu- ja puhdistusaineita sekä toimistotarvikkeita myyvät tukut sekä teollisuuden suoratoimittajat. PTY:n edustamien, yleistukkuina toimivien tukkukauppojen on arvioitu edustavan toimialan liikevaihdosta puolta eli noin 2 mrd. €.

PTY esitys tupakkalain muuttamiseksi

Tupakkalaissa (29.6.2016/549) ei ole erikseen määritelty tupakkalain alaisten tuotteiden tukkumyyntiä. Vakiintuneesti vähittäismyyntillä tarkoitetaan myyntiä kotitalouksille ja tukkumyyntillä jälleenmyyntiä kauppiaille tai ammattimaisille käyttäjille. Sosiaali- ja terveysalan lupavirasto Valviran ohjeen mukaan tupakkatuotteita saa myydä tukuittain vain tukkumyynti-ilmoituksen tehneelle tukkukauppiaalle jälleenmyyntiä varten tai tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvan haltijalle.

Tukkumyyntiä koskevassa tupakkalain valvonnassa tukkukauppojen tietoon on tuotu, että hintahyvityskielto koskee myös tukkumyyntiä.

Tupakkalain 70 §:n mukaan:

Elinkeinonharjoittaja ei saa tarjota eikä maksaa tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen hinnasta hyvitystä, joka määräytyy mainittujen tuotteiden tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen mukaan.

Valviran tulkinnan mukaan hintahyvityksen kielto koskee elinkeinonharjoittajaa, joka käsitteenä kattaa tukku- ja vähittäismyyntiä harjoittavat toiminnanharjoittajat. Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan vakiintuneesti kaupallista toimintaa, jolla tähdätään taloudelliseen hyötyyn eikä elinkeinonharjoittajan käsitettäväksi ole tupakkalain alaisten tuotteiden tukkumyyntin osalta syytä arvioida toisin.

10.12.2018

Näin ollen, kun hintahyvityksen kiellosta ei ole säädetty poikkeusta tukkumyynnin osalta, sitä sovelletaan myös tukkumyyntiin. Valviran tulkinnan mukaan tupakkalaissa on täsmennetty, mikäli tietty säännös koskee ainoastaan vähittäismyyntiä: esimerkiksi tupakkalain 71 §:n mukainen esilläpitokieltoa sovelletaan ainoastaan vähittäismyyntiin.

Hintahyvityksen kiello estää hyvityksen ja/tai alennusten tarjoamisen ja/tai maksamisen tukkumyynti asiakkaille tupakkalain alaisten tuotteiden myynnistä. Kielto on ongelmallinen ottaen huomioon, miten tukkukauppa ylipäättään toimii. Tukkumyynnissä hinnat neuvotellaan ottaen huomioon asiakkaan ostovolyymit ja vaihtuvat kulut kuten kuljetuskustannukset. Näistä volyymsidonnaista hinnoista muodostetaan laskutustaulukkoja, joista asiakaskohtainen hinta lasketaan. Asiakaskohtainen hinta muodostetaan tekemällä prosentuaalinen oikaisu taulukossa olevaan hintaan. Olennaista hinnoittelussa on tukkumyynnin, ml. logistiikan, varastoinnin ja jakelun tehokkuus.

Näemme ongelmallisena, jos prosentuaalinen oikaisu katsottaisiin viittaavan siihen, että kyseessä on hyvitys tietystä alkuperäisestä hinnasta. Siksi PTY pyytää, että tupakkalakia sekä sen perusteluja selvennettäisiin niin, että tupakkalain alaisia tuotteita koskeva hintahyvityskiello rajataan koskemaan ainoastaan vähittäismyyntiä.

Perustelut

Kun tarkastelee tupakkalakia koskevaa hallituksen esitystä (HE 15/2016), käy ilmi, että hintahyvityksen kielloa pidetään osana vähittäismyyntiä koskevia markkinointi- ja esilläpitokieltoja.

Voimassa olevaa lainsäädäntöä koskevasta esittelystä voi lukea seuraavaa: vuoden 2012 alussa voimaan tuli tupakkatuotteiden niin sanottua esilläpitokieltoa koskeva tupakkalain 8 a §.Säännöksen tarkoituksena on rajoittaa tupakkatuotteiden markkinointia erityisesti lasten ja nuorten arkielämän ympäristöön kuuluvissa tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikoissa. Esilläpitokielto ei koske erillisellä sisäänkäynnillä varustettuja pääosin tupakkatuotteita tai tupakointivälineitä myyviä myyntipaikkoja, jos myytäviä tupakkatuotteita tai niiden tavaramerkkejä ei voida nähdä myyntipaikan ulkopuolelta.

Koska tukkukaupoissa asioivat vain asiakkaat, jotka tunnistautevat tukkumyynti-ilmoituksen tehneiksi jälleenmyyjiksi tai tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvan haltijoiksi, lainsäätäjälle ei alun perin ollut tarkoitusta tältä osin rajoittaa tukkutoimintaa.

Esityksen nykytilan arviointi osassa todetaan, että tupakkatuotteiden kattavasta mainontakiellosta huolimatta päivittäistavarakauppojen etuohjelmat mahdollistavat sen, että kuluttaja saa hintahyvitystä tupakkatuotteiden ostoista. Hintahyvityskiellon taustalla on aiemmin voimassa ollut tupakkalain 8 § 1 mom., jonka tarkoituksena on kieltää kuluttajiin kohdistuva markkinointi.

10.12.2018

Myös esityksen yksityiskohtaiset perustelut 70 §:n osalta viittaavat siihen, että kielto on tarkoitettu vähittäismyyntiin.

70 §. Hintahyvityksen kielto. Pykälässä ehdotetaan tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden hinnoitteluun liittyen, että tuotteen hinnasta annettavan hyvityksen, joka määräytyy tuotteen tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen perusteella, tarjoaminen ja maksaminen olisi kielletty. Ehdotetun säännöksen mukaan tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntiä ei saisi edistää kaupan tai ravintoloiden kanta-asiakaskorttien tai etuohjelmien yhteydessä siten, että tuotteiden ostaminen olisi ostohyvitysten johdosta sitä halvempaa, mitä enemmän niitä tai muita kulutushyödykkeitä ostaa. Tällaisen hyvityksen tarjoamisen lisäksi myös sen maksaminen olisi kielletty.

Näkemyksemme mukaan tupakkalaissa ei ollut tarkoitus laajentaa hintahyvityskieltoa koskemaan tukkumyyntiä. Tupakkalain 71 §:n esilläpitokieltoa koskevalta osalta vähittäismyynti on eksplisiittisesti suljettu pois. Tukkumyynnissä ei ole esillä pitoa siten kuin vähittäismyynnissä, koska tukkumyynnissä asioivat vain tunnistetut asiakkaat. Tukkujen vähittäismyyntiä (pika- ja noutotukut) koskevat vähittäismyynnin säännöt ja rajoitukset.

Edellä esitetyillä perusteilla pyydämme, että voimassa olevaa tupakkalakia sekä sen perusteluja selvennetään tukkumyynnin osalta niin, että hintahyvityskielto rajataan koskemaan ainoastaan vähittäismyyntiä.

Lisätietoja PTY:ssä antaa: asiantuntija Merja Söderström, puh. 050 5600 350, merja.soderstrom@pty.fi, www.pty.fi

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry



Kari Luoto
Toimitusjohtaja